

Preken av Halvor Nordhaug, Bergen Domkirke, 09 02 17, Fastelavnssøndag
Tekster: 1 Kor 13, 1-7; Joh 17,20-26; Høysangen 8,6-7

Fra åpningen av hvilken film kommer disse ordene:

«Hver gang jeg er deprimert på grunn av verdenssituasjonen, tenker jeg på ankomsthallen på Heathrow. Stadig flere synes å mene at vi lever i en verden som er preget av hat og grådighet, men det er ikke det jeg ser der. Det virker heller som om det er kjærlighet over alt. Som oftest er den ikke spesielt opphøyet eller oppsiktsvekkende, men den er der bestandig: fedre og sønner, mødre og døtre, ektefeller, kjærestepar, gamle venner.

Når flyene traff Tvillingårnene var det, så vidt jeg vet, ingen som brukte telefonen for å sende meldinger om hat eller hevn, alt handlet om kjærlighet. Hvis du ser etter, har jeg en snikende følelse av at du vil oppdage at kjærligheten finnes over alt (love actually is all around)»

Jeg vil anta at mange av dere ganske tidlig visste svaret: Dette er åpningen på filmen «Love Actually» fra 2003, som vises på TV hver eneste jul. For mange blir det ikke jul uten «Love actually».

Hvorfor er denne filmen blitt så populær? Fordi det, som tittelen sier, er en film om kjærlighet og om hvordan folk finner den på mange ulike måter og i forskjellige relasjoner. Kjærligheten slutter aldri å fascinere oss.

Kjærligheten er faktisk rundt oss hele tiden. Den er vår dypeste drift og vår sterkeste lengsel. Vi er alle på leting etter kjærlighet, og når den blir funnet er det glede og smil, men finner vi den ikke, eller mister den, er det sorg og ofte også tårer.

Jeg husker fortsatt fra da jeg var tenåring, at jeg mer eller mindre sammenhengende tenkte på jenter, og lurte på: Finnes det en der ute som kunne tenke seg å bli min nærmeste og kjæreste, som vil elske meg, slik jeg vil elske henne, i gode og onde dager, inntil døden skiller oss?

Hva er kjærlighet? Svaret er selvsagt uendelig stort og sammensatt; men la oss nærme oss kjærligheten ved hjelp av de tre tekstene vi har lest i gudstjenesten i dag.

For det første har vi hørt at kjærlighet kan arte seg som erotisk drift, slik det står skrevet i teksten fra Høysangen 8:

*SETT MEG SOM et segl på ditt hjerte,
et stempel på din arm!
For kjærligheten er sterk som døden,
lidenskapen er ubøyelig som dødsriket.
Den brenner som flammende ild,
en Herrens brann.*

Å ja, dette vet vi, kjærlighet og lidenskap hører sammen. Men det er ikke det samme. Det ene kan være uten det andre, og kjærlighet er noe mye mer omfattende. På sitt beste og dypeste er kjærlighet en opplevelse av at jeg er mer meg når jeg er med deg. Du bringer fram det beste i meg, og jeg elsker det.

II

Hva er kjærlighet? Hvor finner vi en bedre beskrivelse enn i dagens andre lesning fra Paulus brev til Korinterne, det 13. kapittel:

*Kjærligheten er tålmodig, kjærligheten er velvillig,
den misunner ikke, skryter ikke, er ikke hovmodig.
Kjærligheten krenker ikke, søker ikke sitt eget,
er ikke oppfarende og gjemmer ikke på det onde.
Den gleder seg ikke over urett,
men har sin glede i sannheten.
Kjærligheten utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt.*

Den kjærligheten som Paulus beskriver her er en større virkelighet enn den vi kan skape selv. Denne kjærligheten har vært der bestandig, og som det heter på engelsk, er den noe vi faller inn i («fall in love»). Universet er skapt av denne kjærligheten, av Gud som selv er kjærlighet ikke bare i det Han gjør men i hele sitt vesen. Gud ikke bare elsker. Gud er kjærlighet. Å være kjærlighet er noe mer og større enn bare det å elske.

Gud er kjærlighet. Dette henger sammen med troen på at Gud ikke bare er én, men også treenig. Kjærlighet handler om relasjoner, og det er relasjoner i Gud. Gud er ikke i ensom majestet, men i et fellesskap av tre i én: Faderen – Sønnen – Den Hellige Ånd. Dette fellesskapet i Gud er det dypeste mysteriet i vår tro.

Den mest kjente visuelle avbildning av Treenigheten er Andrej Rubljovs ikon: «Den hellige treenighet», fra tidlig på 1400-tallet, som vi ser avbildet på gudstjenestemarket. Her ser vi tre skikkelser rundt et bord. Faderen til venstre, Sønnen i midten og Den hellige ånd til høyre. De er forent innenfor en sirkel, og de relaterer seg til hverandre i et evig elskende fellesskap.

Sønnen peker mot nattverdsalken som står midt på bordet, og som rommer hans kjærlighetsgave, hans offer for å frelse verden. Faderen løfter sin høyre hånd for å vise at han tar imot og aksepterer Sønnens offer. Ånden peker med en ekstra lang finger på den åpne plassen ved bordet, for å invitere tilskueren – deg og meg – til å ta vår plass i det hellige fellesskapet i Gud.

Dette ikonet er et bilde av kjærligheten som ikke har noen begynnelse og ingen slutt. Vi er invitert inn, ikke som tjenere men som elskede venner.

III

For dette fellesskapet i Gud er det Jesus ber i dagens tredje tekst som er hentet fra Johannesevangeliets 17. kapittel:

Må de alle være ett, slik du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg. Den herligheten du har gitt meg, har jeg gitt dem, for at de skal være ett, slik vi er ett: jeg i dem og du i meg, så de helt og fullt kan være ett.

Hva skjer med oss når vi trekkes inn i fellesskapet med Gud? Den kjærligheten som finnes der har den samme virkning som kjærligheten alltid har: Når jeg er hos deg, Gud, er jeg mer meg selv. I fellesskapet i og med Gud er vi ikke på fremmed territorium. Vi er der hvor vi er ment og skapt for å være. Vi er i kjærlighetens hus, og her hersker kjærlighetens lov: Når jeg er hos deg, er jeg mer meg selv.

Se en gang til på ikonet med Den hellige treenighet. I dette fellesskapet er det ikke noe rom for makt og religiøs terror, bare for fred og kjærlighet.

IV

Vi som er samlet i fellesskapet med Treenigheten, og som spiser og drikker ved det samme bordet, er forent ikke bare med Gud, men også med hverandre. Jesus ber for sine disipler «at de alle må være ett».

Mange som er til stede i kirken i dag er deltakere i konferansen: "Identity, memory and hope: the continuing significance of reformations for our churches and societies." Her møtes delegater fra lutherske og anglikanske kirker for å lete etter skatter i vår felles arv fra reformasjonen som begynte for 500 år siden. Sammen skal vi prøve å grave dypere i vår forståelse av evangeliet, og snakke om hvordan vi kan møte våre felles utfordringer i kirken og i samfunnet for å fremme fred, rettferdighet og et bærekraftig skaperverk.

Økumenikk har ikke alltid vært en like fremtredende del av kirkens liv. For mer enn 100 år siden lovte visstnok en prest i Church of England å vikariere for sin katolske kollega som var på ferie i Roma. Alt gikk greit helt til en av katolikkene i byen døde, og måtte begraves før presten i Roma kunne komme tilbake. Da sendte den anglikanske presten et telegram til sin biskop og spurte: Kan jeg begrave en katolikk? Svaret kom umiddelbart: Gratulerer broder, begrav så mange katolikker som du kan!

Hvorvidt denne historien er helt sann får vi la stå åpent, men den gir kanskje et bilde av tidligere tiders økumeniske atmosfære. Her har mye skjedd de siste tiårene. Fortellingen om den økumeniske bevegelse etter Andre verdenskrig er en kjærlighetshistorie. Som de fleste slike historier har den hatt sine vanskeligheter og kriser, men mer og mer oppdager vi at vi er underveis på en felles reise, mot samme mål. Vi er sammen på denne reisen, ikke bare som enkeltmennesker men som kirker. Vi har del i den enda større kjærlighetshistorien som Gud har gående med hele sitt skaperverk.

Når vi møtes disse dagene i Bergen, oppdager vi hvordan vi som lutheranere og anglikanere, med våre tradisjoner og vår arv, hører sammen. Vi blir rikere fordi vi oppdager at vi med alle våre forskjeller forkynner og lever av det evangeliet som var så dyrebart nettopp for Luther og reformatorene: Vi frelles av Guds nåde, og ikke på grunn av våre gjerninger. Frelsen er en gave, ikke en belønning.

Med denne felles forståelsen av evangeliet – som er kjærlighet og ikke noe annet enn kjærlighet – lærer vi å se hverandres ulikheter ikke bare som utfordringer og problemer, skjønt det kan de noen ganger være, men også som gaver. Ingen kirke kan noen gang alene fullt ut virkeliggjøre alle Guds gaver og utfolde all Guds velsignelse. Sammen ser vi mer og mottar mer av alt det Gud vil gi oss – gjennom våre søstre og brødre fra andre kirker. Også i det økumeniske arbeidet gjelder kjærlighetens regel: Når jeg er sammen med deg, blir jeg enda mer meg selv.

Når vi møtes til økumenisk dialog og fellesskap oppfører vi oss kanskje ikke fullt så entusiastisk som folk gjør ved ankomsthallen på Heathrow. Men vi oppdager, igjen og igjen, at kjærligheten faktisk er over alt. Love actually is all around.